ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

Hauskasti ja hyvällä maulla muttei ylellisesti kalustettu huone. Oikealla, taka-alalla oleva ovi vie eteiseen; toinen vasemmalla taka-alalla Helmerin työhuoneeseen. Molempien ovien välissä piano. Vasemmalla on keskellä seinää ovi ja taempana ikkuna. Ikkunan edessä pyöreä pöytä, nojatuoleja ja pieni sohva. Oikealla sivuseinällä, hiukan taempana, ovi ja samalla seinällä, lähempänä etualaa kaakeliuuni, jonka edessä pari nojatuolia ja keinutuoli. Uunin yläpuolella ja sivuoven välissä pieni pöytä. Seinillä on kuparipiirroksia. Kalustona on vielä teline porsliini- ja taide-esineineen, pieni kirjakaappi korukansiin sidottuine kirjoineen. Permannolla matto. Uunissa palaa valkea. On talvipäivä.

Eteisen kello soi; hiukan sen jälkeen ovi kuuluu avautuvan, Nora tulee hyvillä mielin hyräillen huoneeseen. Hänellä on yllään päällystakki ja käsissään koko joukko kääröjä, jotka hän laskee oikealla olevalle pöydälle. Hän jättää eteisen oven auki jälkeensä, ja sieltä näkyy kaupunginpalvelija, joka kantaa joulukuusta ja koria. Hän ojentaa ne sisäkölle, joka on oven avannut.

Nora: Piilota joulukuusi tarkasti, Helene. Lapset eivät millään saa nähdä sitä ennen kuin illalla koristeltuna. (Kaupunginpalvelijalle, ottaen kukkaronsa): Kuinka paljon?

Kaupunginpalvelija: Viisikymmentä äyriä.

Nora: Tuossa on kruunu. Ei, pitäkää vain kaikki.

(Kaupunginpalvelija kiittää ja poistuu, Nora sulkee oven. Hän hyräilee yhä tyytyväisenä riisuessaan päällysvaatteitaan.)

Nora (ottaa taskustaan makeispussin ja syö pari karamellia. Sitten hän varovasti hiipii miehensä ovelle ja kuuntelee): Näyttää olevan kotona. (Hyräilee taas mennessään oikealla olevan pöydän luo.)

Helmer (huoneestaan): Leivonenko siellä visertelee?

Nora (availlessaan kääröjä): Leivonen.

Helmer: Oravako siellä peuhaa?

Nora: Orava.

Helmer: Milloin orava tuli kotiin?

Nora: Juuri äsken. (Pistää makeispussin taskuunsa ja pyyhkii suutaan.) Tule tänne, Torvald! Saat nähdä, mitä olen ostanut.

Helmer: En jouda nyt. (Avaa hiukan sen jälkeen oven ja katselee huoneeseen kynä kädessä): Sanoitko ostaneesi jotakin? Kaiken tuonko? Onko pieni peliveikko taas ollut liikkeellä ja pannut rahoja menemään?

Nora: Niin mutta, Torvald: tänä vuonna voimme kyllä hiukan huvitella. Tämähän on ensimmäinen joulu, jolloin meidän ei tarvitse säästää.

Helmer: Mutta kuulehan, tuhlata emme voi.

Nora: Voi, Torvald, voimme hiukan tuhlatakin. Eikö totta? Vain aivan pikkuruisen. Sinähän saat kovin suuren palkan ja ansaitset paljon, paljon rahaa.

Helmer: Uudesta vuodesta alkaen, mutta sitten kuluukin kokonainen neljännes, ennenkuin palkka maksetaan.

Nora: Hyh, mehän voimme lainata siksi aikaa.

Helmer: Nora! (Menee hänen luokseen ja tarttuu piloillaan hänen korvaansa.) Joko kevytmielisyys taas kummittelee? Ajattelehan, että lainaisin tuhat kruunua tänään, ja sinä panisit ne menemään joulupäivinä. Uutena vuonna putoaisi kivi päähäni ja siihen jäisin.

Nora (panee kätensä hänen suulleen): Hyi, älä puhu noin kauheita!

Helmer: Otaksuhan nyt, että sellaista tapahtuisi. Mitä sitten?

Nora: Jos jotakin niin ilkeää tapahtuisi, olisi sama olisiko minulla velkoja vai ei.

Helmer: Entä ne ihmiset, joilta olisimme lainanneet?

Nora: Hekö? Kuka heistä välittäisi. Hehän ovat vieraita.

Helmer: Nora, Nora, sinä olet nainen! Mutta vakavasti puhuen, Nora — sinähän tiedät, mitä ajattelen sellaisista asioista. Ei velkoja. Ei koskaan lainaa! Lainalle ja velalle rakennettuun kotiin tulee jotakin epävapaata, vieläpä rumaakin. Nyt olemme urhoollisesti kestäneet tä-

hän päivään saakka, ja sen teemme jälellä olevana lyhyenä aikanakin.

Nora: (menee uunia kohti): Niin, niin, aivan kuin tahdot, Torvald.

Helmer (seuraa häntä): No, no, ei leivosen pidä riiputtaa siipiään. Mitä. Murjottaako oravainen? (Ottaa kukkaronsa.) Nora, mitä luulet minulla tässä olevan?

Nora: (kääntyy): Rahaa!

Helmer: Kas tässä. (Ojentaa hänelle muutaman setelin.) Tiedänhän minä, että talouteen kuluu aikalailla joulun aikana.

Nora (laskee): Kymmenen; kaksikymmentä — kolmekymmentä — neljäkymmentä — neljäkymmentä. Kiitos, kiitos, Torvald; nyt minä pääsen pitkälle.

Helmer: Niin, saatpa luvan päästä.

Nora: Pääsen, pääsen kyllä. Mutta tulehan tänne niin näytän, mitä kaikkea olen ostanut. Vieläpä aika halvalla! Kas tässä uudet vaatteet Iivarille; ja miekka. Tässä hevonen ja torvi Bobille. Tässä nukke ja nukenvuode Emmylle; ne ovat kovin yksinkertaisia, mutta hän repii ne kuitenkin pian kappaleiksi. Ja tässä on hamekangasta ja esiliinoja palvelijattarille; vanhan Marien olisi kyllä pitänyt saada enemmän.

Helmer: Entä mitä tuossa käärössä on?

Nora (huudahtaa): Ei, Torvald, sen saat nähdä vasta illalla.

Torvald: No niin, no niin. Mutta sanohan minulle nyt, pikku tuhlari, mitä olet suunnitellut itsellesi?

Nora: Hyh, minulleko? En välitä yhtään mistään.

Helmer: Välität varmasti. Sano minulle jotakin kohtuullista, jota mielesi tekee.

Nora: En, en todellakaan tiedä. Mutta kuulehan, Torvald —

Helmer: No?

Nora (sormeilee hänen nappejaan häneen katsomatta): Jos tahtoisit antaa minulle jotakin, niin voisit — voisithan —

Helmer: No, no, anna kuulua vain.

Nora (kiireesti): Voisithan antaa minulle rahaa, Torvald. Vain niin paljon kuin katsot voivasi luovuttaa. Ostan sitten niillä jotakin.

Helmer: Mutta kuulehan, Nora —

Nora: Voi, tee se, rakas Torvald. Pyydän sinua hartaasti. Ripustaisin rahat kauniiseen kultapaperiin käärittyinä joulukuuseen. Eikö se olisi hupaista?

Helmer: Miksi sitä veikkoa sanotaan, joka aina menettää rahaa?

Nora: Peliveikoksi, peliveikoksi, sen minä tiedän. Mutta tehkäämme ehdotukseni mukaan, Torvald; sitten saan aikaa miettiä mitä eniten tarvitsen. Eikö se ole hyvin järkevää. Eikö?

Helmer (hymyillen): On, varmasti on. Tietysti, jos todella voisit käsitellä antamiani rahoja, ja ostaa niillä itsellesi jotakin. Mutta ne menevät talouteen ja kaikenlaiseen turhanpäiväiseen, ja niin minun kukkarooni vedotaan taas.

Nora: Mutta, Torvald —

Helmer: Sitä ei voi kieltää, rakas pikku Nora. (Kietoo käsivartensa hänen ympärilleen.) Peliveikko on suloinen. Mutta se käyttää kovin paljon rahaa. On uskomatonta, kuinka kalliiksi peliveikon pitäminen tulee miehelle.

Nora: Hyi, miten voit puhua tuollaista? Säästänhän todella minkä osaan.

Helmer (hymyilee): Niin, se oli tosi sana. Minkä osaat. Mutta sinä et osaa.

Nora (hyräilee ja hymyilee hiljaa tyytyväisenä): Hm, kunpa sinä tietäisit kuinka paljon menoja meillä leivosilla ja oravilla on, Torvald.

Helmer: Sinä olet merkillinen pikku veitikka. Ihan samanlainen kuin isäsi. Yrität kaikin keinoin hankkia rahoja, mutta heti kun sinulla niitä on, ne aivan kuin häipyvät käsistäsi. Et milloinkaan tiedä, mitä niillä olet tehnyt. No, sinuun täytyy suhtautua sellaisena kuin olet.